

**BANSKOBYSŤRICKÝ
SAMOSPŤRÁVNÝ KRAJ**

**KNIŽNICA MATEJA HREBENDU
RIMAVSKÁ SOBOTA**

V y h o d n o t e n i e
ČINNOSTI KNIŽNÍC OKRESU REVÚCA
ZA ROK 2014

2015

Vyhodnotenie činnosti knižníc okresu Revúca za rok 2014

I. HLAVNÉ ÚLOHY

1. Ciele

Knižnice v okrese Revúca v roku 2014 zabezpečovali základné a špecializované knižnično - informačné služby a funkcie, ktoré vyplývali zo základných legislatívnych dokumentov.

Ako univerzálne kultúrne inštitúcie plnili poslanie vzdelávania a relaxácie obyvateľov.

Knižnice organizovali kultúrne podujatia nielen v „**Týždni slovenských knižníc**“, ale počas celého roka.

V Mestskej knižnici v Jelšave v tomto týždni pozývali špeciálne do knižnice budúcich čitateľov a používateľov knižničných služieb. Informovali verejnosť o možnostiach trávenia voľného času v knižnici. Zapájaním sa do celoslovenských podujatí sa snažili zaujať a získať nových používateľov svojich služieb. Toto svoje poslanie plnili v regióne so slabo vyvinutým ekonomickým zázemím s vysokým percentom nezamestnanosti. Ich činnosť bola podmienená finančnými možnosťami a ochotou zriaďovateľov.

V MsKS Revúcej, teda aj v Mestskej knižnici Samuela Reussa vymieňali v r. 2014 okná. Pre rekonštrukciu bola knižnica zatvorená.

Knižnice svoju činnosť propagovali v periodiku Revúcke listy, Mestská knižnica v Jelšave informovala o svojej činnosti na stránkach mesačníka Jelšavan, Mestská knižnica Tornaľa v novinách (mesačníku) Tornaľa a okolie.

Verejné knižnice okresu Revúca zaznamenali stav hlavných sledovaných ukazovateľov:

- **knižničný fond: pokles o 1 436 kn.j** oproti predchádzajúcemu roku.,
kúpou získali knižnice o **1 kn.j. menej a darom o 27 kn.j. menej** ako v roku 2013.

- **výpožičky: pokles o 12 426**

- **používatelia : pokles o 119**

Knižnice okresu Revúca vynaložili na nákup knižničného fondu sumu **2 622€**, čo je o 58 € menej ako v roku 2013.

2. Riadenie, organizačné a personálne zabezpečenie úloh

Riadenie a odmeňovanie mestských a obecných knižníc zabezpečovali mestské a obecné úrady.

V okrese Revúca sa nachádza **42 obcí**, v ktorých žilo v roku 2014 **40 237 obyvateľov**, z toho **knižnice boli zriadené v 16 obciach** vrátane miest. Počet obyv. len vo fungujúcich knižniciach bol 29 429.

Stav knižníc v roku 2014: spolu 16 knižníc

3 mestské knižnice (Revúca, Jelšava, Tornaľa),

1 obecná knižnica s profesionálnym pracovníkom (Gemerská Ves)

12 obecných knižníc s neprofesionálnymi pracovníkmi.

V roku 2014 sme zaznamenali zrušenie jednej knižnice v okrese Revúca: Obecná knižnica Ploské ukončila svoju činnosť pre nezáujem obyvateľov a nedostatok finančných prostriedkov na prevádzku knižnice.

Činnosť knižníc závisela od starostlivosti a záujmu obecných zastupiteľstiev, od finančných možností daného regiónu.

V roku 2014 dosiahla stagnácia knižníc 29,41 %. **Stagnovalo celkom 5 knižníc..** Stagnácia sa dlhodobo opakuje v prevažnej miere stále v tých istých knižniciach:

(Držkovce - dlhodobá stagnácia-viac ako 5 rokov; Muránska Huta, Nandraž, Revúcka Lehota, Sása,). Dôvody stagnácie boli predovšetkým demografický vývin obyvateľstva a tiež nedostatočný záujem zo strany obecných zastupiteľstiev, nedostatok finančných prostriedkov na celkovú prevádzku knižnice, na nákup knižničných fondov, čoho dôsledkom sú zastarané fondy knižníc a tiež nezáujem obyvateľov o knižnicu a jej služby.

Z 12 obecných knižníc s neprofesionálnymi pracovníkmi (z toho 7 fungujúcich) v roku 2014 **dostali odmenu za vykonanú prácu 5 knihovníci: z toho boli 2 pracovníci obecného úradu (Lubeník, Muráň), 3 pracovníci na dohodu (Mokrý Lúka, Rákoš, Ratková).** V 2 neprofesionálnych knižniciach boli knihovníckou činnosťou poverení aktivační pracovníci (Kameňany, Turčok), ktorých platili úrady práce, takže obecné úrady im nemohli vyplatiť odmenu.

Mestské a obecné knižnice okresu Revúca metodicky usmerňovala Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote, nakoľko v okrese nie je vytvorená knižnica s okresnou pôsobnosťou. Išlo hlavne o pomoc pri základnej evidencii, revízii a inštrukcie o využití možnosti podávania projektov z DS MK SR na nákup literatúry a informačných technológií pre knižnice okresu. Metodička uskutočnila 3 metodické návštevy – prevažne v stagnujúcich knižniciach na jednanie so starostami, alebo zástupcami obecných úradov o odstránení dlhodobej stagnácie. Pre PN metodičky koncom roka sa metodické návštevy už nemohli zorganizovať, ale všetky požiadavky knižníc sa vybavili telefonicky.

Štruktúra verejných knižníc v okrese Revúca

Ukazovateľ	mer.j.	2012	2014
Mestské knižnice	knižnica	3	3
Obecné s prof. pracovníkom	knižnica	1	1
Obecné s neprof. pracovníkom	knižnica	13	12
Zrušené	knižnica	2	1
Spolu	knižnica	17	16

3. Vnútorňa kontrola

Vnútorňa kontrola v mestských a obecných knižniciach okresu Revúca bola vykonávaná v zmysle Zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o Kontrole v štátnej správe, ktorú vykonávali zriaďovatelia.

II. STAV KNIŽNICHÉHO FONDU

Tabuľka č.1

Ukazovateľ	mer.j	2013	2014
KNIŽNICHÝ FOND	kn.j.	153 689	152 253
z toho : knihy a viaz.periodiká	kn.j.	151 876	150 439
špeciálne dokumenty	kn.j.	1 813	1 814
z.toho: odborná lit.pre dospelých	kn.j.	37 931	37 558
krásna lit. pre dospelých	kn.j.	71 599	70 754
odborná lit.pre deti	kn.j.	5 184	5 202
krásna lit.pre deti	kn.j.	38 975	38 739
Počet titulov odoberaných periodík	kn.j.	23	23
Prírastky spolu	kn.j.	568	567
z toho: kúpou	kn.j.	350	323
darom	kn.j.	218	244
inou formou (bezodplat. prevodom)	kn.j.	0	0
Úbytky	kn.j.	194	781
Počet zv. na 1 obyvateľa	kn.j.	3,82	3,78
Počet zv. na 1 čitateľa	kn.j.	97,33	104,28
Index obratu	kn.j.	0,27	0,19
Kn.j.spracované automatizovane	kn.j.	32 197	31 808
Finanč. prostr.použíte na nákup KF	€	2 679,79 €	2 622,- €
Finanč. prostr. na nákup na 1 obyv.	€	0,07 €	0,07 €

Doplňovanie knižničných fondov v roku 2014 knižnice okresu Revúca vykonávali samostatne. Do knižníc regiónu **pribudlo spolu 567 knižničných jednotiek**, z toho kúpou 323 kn.j. a darom 244 kn.j. čo spolu s periodikami činilo sumu 2 622 €. V porovnaní s rokom 2013 knižnice získali **o 1 kn.j. menej**, z toho kúpou o 1kn.j. menej a darom o 27 kn.j. menej. Celkom **na nákup knižničných fondov knižnice investovali o 58 € menej ako v roku 2013.**

Na 1 obyvateľa okresu pripadlo **3,78 kn. j.**,

na 1 potenciálneho používateľa (súčet obyvateľov obcí, v ktorých sa knižnice nachádzajú a fungujú **29 429**) 5,17 kn.j., počet zv. na **1 čitateľa 104,28.**

Úbytky knižničných jednotiek boli spolu **781 kn.j.**

Zo 16 knižníc okresu Revúca poskytli mestské a obecné úrady **finančné prostriedky na nákup knižničných fondov 7 knižniciam t.j. 43,75 %**. Ostatné knižnice (9 knižníc- z toho 5

stagnujúcich a 4 fungujúce) finančné prostriedky na nákup knižničných fondov nedostalo. (Držkovce, Muránska Huta, Nandraž, Revúcka Lehota, Sása), Tornaľa, Lubeník, Mokrá Lúka, Turčok).

III. VÝPOŽIČKY, POUŽÍVATELIA

Tabuľka č.2

Ukazovateľ	mer.j.	S 2013	S 2014
Výpožičky spolu	kn.j.	40 879	28 453
z toho absenčné	kn.j.	38 044	26 402
prezenčné	kn.j.	2 835	2 051
Z toho:			
• odborná pre dospelých	kn.j.	5 108	3 241
• krásna pre dospelých	kn.j.	26 590	19 139
• odborná pre deti	kn.j.	995	702
• krásna pre deti	kn.j.	4 789	3 159
• periodiká	kn.j.	3 397	2 212
Špeciálne dokumenty	kn.j.	0	0
MVS iným knižniciam	kn.j.	0	0
MVS z iných knižníc	kn.j.	572	338
MMVS z iných	kn.j.	-	-
Počet výpožičiek na 1 obyvateľa	kn.j.	1,02	0,71
Počet výpožičiek na 1 čitateľa	kn.j.	25,89	19,49
Celková plocha knižníc v m ²	m ²	1 158	1 127
z toho: priestory pre použív.m ²	m ²	998	987
Prevádzkové hodiny pre verejnosť	hod.	144,50	142,50
Registrovaní používatelia	osoba	1 579	1 460
z toho: deti do 15 rokov	osoba	412	402
Návštevníci spolu	osoba	15 581	10 971
Potenciálni používatelia	osoba	29 694	29 429
Percento čitateľov z počtu obyv.	%	3,92	3,63

Hlavné sledované číselné ukazovatele v knižniciach okresu Revúca v porovnaní s rokom 2013:

výpožičky zaznamenali pokles o 12 426 a používatelia o 119.

Stav výpožičiek podľa tematických skupín:

- odborná pre dospelých: pokles o 1 867 výpožičiek
- krásna pre dospelých: pokles o 7 451 výpožičiek
- odborná pre deti: pokles o 293 výpožičiek
- krásna pre deti: pokles o 1 630 výpožičiek
- periodiká: pokles o 1 185 výpožičiek
- špeciálne dokumenty: 0
- MVS z iných knižníc: pokles o 234 výpožičiek.

Pokles výpožičiek zaznamenali:

mestské knižnice: o 11 610 výpožičiek,

profesionálne knižnice: o 515 výpožičiek (evidujeme len 1 ObK s PZ-Gemerská Ves).

neprofesionálne knižnice: o 301 výpožičiek.

U používateľov nastal pokles o 119 používateľov.

Mestské knižnice zaevidovali o 129 aktívnych používateľov menej ako v roku 2013.

Profesionálne knižnice o 1 používateľa menej,

neprofesionálne o 11 viac.

Na 1 obyvateľa okresu pripadlo 0,71 výpožičiek a 0,97 výpožičiek na obyvateľa (**29 429** obyv. vo fungujúcich knižniciach). Knižnice dosiahli 3,63 % čitateľov z počtu obyvateľov okresu a 4,96 % čitateľov z počtu obyvateľov v ktorých sa knižnice nachádzajú a fungujú.

IV. BIBLIOGRAFICKÁ, DOKUMENTAČNÁ A INFORMATICKÁ ČINNOSŤ

Bibliografickú činnosť mestské knižnice okresu Revúca v roku 2014 nevykazovali.

V. VZDELÁVACIE A KULTÚRNO-SPOLOČENSKÉ PODUJATIA, ktorých je knižnica hlavným organizátorom

Kolektívne podujatia v knižniciach okr. RA spolu: **68**

z toho: informačná príprava: **22**

Počet návštevníkov podujatí: **1 061**

Mestské knižnice (Revúca, Jelšava, Tornaľa) zorganizovali 58 podujatí, z toho 21 hodín informačnej prípravy s počtom 920 účastníkov.

6 podujatí zorganizovala Obecná knižnica s profesionálnym pracovníkom v Gemerskej Vsi, na ktorých sa zúčastnilo 82 návštevníkov a 4 obecné knižnice s neprofesionálnymi pracovníkmi, z toho boli 1 hodina informačnej prípravy a zúčastnilo sa na nich 59 návštevníkov.

Podujatia boli organizované na propagáciu vlastnej činnosti, ako i na propagáciu rôznych kultúrno- spoločenských udalostí a významných regionálnych osobností, poskytovanie svojich služieb a získanie tak nových používateľov do všetkých knižníc.

Mestská knižnica S. Reussa v Revúcej svoju činnosť v roku 2014 zamerala na plnenie úloh, ktoré vyplývali z jej základných legislatívnych dokumentov, ako univerzálna knižnica, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia zabezpečovala základné i špecializované knižnično-informačné služby pre svojich používateľov - formou literárnych dopoludní, vedomostných súťaží, besied a hodín informačnej prípravy.

Spolu zorganizovali **27** kolektívnych podujatí, ktorých sa zúčastnilo **465** návštevníkov. Z toho bolo **6** hodín informačnej prípravy.

O kultúrno-vzdelávacích podujatiach uskutočnených knižnicou a o knižných novinkách zakúpených do MsK informovali obyvatel'ov mesta prostredníctvom **Revúckych listov**. Aktivity knižnica prezentuje vo vitríne, ktorá je umiestnená pred budovou MsKS v Revúcej.

Kultúrno-výchovné podujatia Mestskej knižnice v Jelšave boli v roku 2014 zamerané na vzdelávanie detí a žiakov v oblastiach knihovnícko-informatickej a literárnej formou literárnych a informatických príprav, exkurzií, besied, výstav a súťaží. Mestská knižnica pripravila pre svojich používateľov **17** kolektívnych podujatí, z toho **8** hodín informačnej prípravy. Podujatí sa zúčastnilo spolu **195** návštevníkov.

Knižnica pravidelne aktualizuje nástenné tabule - výročia osobností regiónu a v odd. pre deti a mládež literárne okienko "Tvorcovia detskej knihy"- kde čitateľom pripomínajú výročia známych slovenských spisovateľov. Súčasťou literárneho okienka je výstavka noviniek literatúry, ktorá sa mesačne tematicky obmieňa.

Mestská knižnica v Tornali zorganizovala **14** kolektívnych podujatí, z toho **7** hodín informačnej prípravy a zúčastnilo sa na nich spolu **260** návštevníkov.

Neprofesionálne obecné knižnice pripravili spolu **4** podujatia a zúčastnilo sa na nich **59** návštevníkov (Mokrú Lúku 1 poduj.,+ 7 návštevníkov, Muráň 1 poduj. + 30 návštevníkov, Ratková 2 poduj. + 22 návštevníkov).

VI. VZDELÁVACIE a KULTÚRNO-SPOLOČENSKÉ PODUJATIA, ktorých hlavným organizátorom je iný subjekt.

Neboli realizované.

VII. METODICKÁ A KOORDINAČNÁ ČINNOSŤ

Metodickou činnosťou pre knižnice okresu Revúca je poverená Knižnica Mateja Hrebendu v Rimavskej Sobote, ktorá činnosť knižníc vyhodnocuje v materiáli Vyhodnotenie činnosti knižníc v okrese Revúca.

V roku 2014 vykonala metodička len 3 metodické návštevy v okrese Revúca. Opätovne boli oslovení zriaďovatelia verejných knižníc, ktorí zatiaľ svoje knižnice nezaregistrovali do Zoznamu knižníc SR na MK SR a boli im zaslané príslušné tlačivá na registráciu knižníc, ktorú musí zriaďovateľ nahlásiť pri zriadení ako aj pri zrušení knižnice do 60 dní.

VIII. EDIČNÁ ČINNOSŤ

Edičnú činnosť v roku 2014 knižnice okresu Revúca v štatistických výkazoch nevykázali.

IX. PRIESKUMNÉ, VÝSKUMNÉ A PLÁNOVANÉ INDIVIDUÁLNE ÚLOHY

Prieskumné a výskumné úlohy v knižniciach okresu Revúca v roku 2014 neboli vykonávané.

X. STAV ELEKTRONIZÁCIE A INFORMATIZÁCIE

Stav informačných technológií v roku 2014 v okrese Revúca:

- osobných PC spolu: 21
- **z toho s internetom pre verejnosť: 16**
- **návštevníkov verejného internetu spolu: 2 798.**

Počítačovou technikou v okrese Revúca disponujú 4 knižnice. MsK S. Reussa **v Revúcej** vlastní **2 počítače z toho 1 server**, 1 PC na spracovanie knižničného fondu v programe LIBRIS. V blízkej budúcnosti by chceli tento program nahradiť iným.

MsK **Jelšava** vlastní **10** počítačov pripojených na internet - z toho na **8 PC** verejného internetu (prepožičaných) zaznamenali 217 návštevníkov verejného internetu.

MsK **Tornaľa** vlastní **4** počítače z toho **3** s internetom, ktoré slúžia verejnosti a zaznamenali 447 návštevníkov internetu.

Obecná knižnica s profesionálnym pracovníkom **v Gemerskej Vsi** vlastní **5** počítačov s pripojením na internet a zaznamenali 2 134 návštevníkov internetu.

XI. ZÍSKANÉ GRANTY A SPONZORSTVO

V roku 2014 z knižníc okresu Revúca získala z DS MK SR finančné prostriedky Mestská knižnica Samuela Reussa v Revúcej – 1 200 € na nákup literatúry.

Mestské aj profesionálna knižnica okresu Revúca sa každoročne pokúšajú o získanie finančných prostriedkov z dotačného systému, nie každý rok sa im však podarí uspieť.

XII. SPOLUPRÁCA S INÝMI SUBJEKTAMI A ORGANIZÁCIAMI

V roku 2014 knižnice okresu Revúca spolupracovali pri organizovaní kultúrno – spoločenských podujatí so všetkými kultúrnymi zariadeniami a školami všetkých typov v mestách a obciach, kde pôsobia a snažili sa tak získať nových návštevníkov a používateľov svojich služieb.

V Rimavskej Sobote, 12.3.2015

Vypracovala: Anna Kuricová

PhDr. Táňa Mikitová
riaditeľka